
Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Rys historyczny ubezpieczeń	11
1.1. Uwagi wstępne	11
1.2. Rozwój ubezpieczeń w świecie	12
1.2.1. Historia ubezpieczeń majątkowych	12
1.2.2. Rys historyczny ubezpieczeń na życie	16
1.3. Rozwój ubezpieczeń w Polsce	19
1.3.1. Początki działalności ubezpieczeniowej na ziemiach polskich	19
1.3.2. Ubezpieczenia na ziemiach polskich w okresie zaborów	19
1.3.3. Ubezpieczenia w Polsce w okresie międzywojennym	23
1.3.4. Specjalna rola instytucji ubezpieczeniowych w okresie drugiej wojny światowej	26
1.3.5. Ubezpieczenia w PRL	27
1.3.6. Rozwój rynku ubezpieczeniowego w Polsce w latach dziewięćdziesiątych	29
Rozdział 2. Istota i rola ubezpieczeń	34
2.1. Definicje ubezpieczenia	34
2.2. Podstawowe charakterystyki ubezpieczenia	38
2.3. Rodzaje ubezpieczeń	41

2.4. Rola ubezpieczeń	48
2.4.1. Funkcja ochronna	48
2.4.2. Funkcja przewencyjna	49
2.4.3. Funkcja finansowa	49
Rozdział 3. Analiza kontraktu ubezpieczeniowego	52
3.1. Umowa ubezpieczenia i jej elementy	52
3.2. Charakterystyka umów ubezpieczeń majątkowych	65
3.3. Charakterystyka umów ubezpieczeń na życie	70
Rozdział 4. Rynek ubezpieczeń	75
4.1. Podstawy prawne działalności ubezpieczeniowej w Polsce	75
4.2. System ubezpieczeń w Polsce	80
4.2.1. Struktura rynku ubezpieczeniowego	80
4.2.2. Funkcjonowanie zakładu ubezpieczeń	93
4.3. Pośrednictwo ubezpieczeniowe	97
4.3.1. Agent i jego rola w rynku ubezpieczeniowym	98
4.3.2. Broker i jego rola w rynku ubezpieczeniowym	104
4.4. Fundusze emerytalne	109
4.4.1. Systemy emerytalne w różnych krajach	109
4.4.2. System emerytalny w Polsce	119
4.4.3. Zasady funkcjonowania funduszy emerytalnych	123
Rozdział 5. Ryzyko jako przedmiot ubezpieczenia	129
5.1. Znaczenie i istota ryzyka w ubezpieczeniach	129
5.2. Przegląd definicji i kategorii ryzyka	133
5.3. Ryzyko ubezpieczeniowe a ryzyko ubezpieczyciela	138
5.4. Proces zarządzania ryzykiem w podmiotach gospodarczych a ubezpieczenie	141
5.5. Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	145
Rozdział 6. Modele aktuarialne ryzyka ubezpieczeniowego	150
6.1. Wprowadzenie	150
6.2. Zmienne losowe wykorzystywane do opisu ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach majątkowych	155
6.3. Model indywidualnego ryzyka	159
6.4. Model kolektywnego ryzyka	160
6.5. Modele ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie	163

Rozdział 7. Metody oceny ryzyka ubezpieczeniowego	172
7.1. Znaczenie oceny i pomiaru ryzyka ubezpieczeniowego	172
7.2. Statystyczne metody oceny i pomiaru ryzyka ubezpieczeniowego	174
7.3. Metody pomiaru ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach majątkowych	180
7.4. Ocena ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie	189
Rozdział 8. Metody kalkulacji składki ubezpieczeniowej	195
8.1. Wskaźniki techniczno-ubezpieczeniowe	195
8.2. Składka ubezpieczeniowa	199
8.3. Metody kalkulacji składki w ubezpieczeniach majątkowych	201
8.4. Kalkulacja składki w ubezpieczeniach na życie	207
8.4.1. Podstawowe typy ubezpieczeń	209
8.4.2. Ubezpieczenia płatne w momencie śmierci	211
8.4.3. Ogólne typy ubezpieczeń na życie	212
8.4.4. Ubezpieczenia na życie ze zmieniającymi się świadczeniami i składkami	213
8.4.5. Kalkulacja roczna składki netto	215
8.5. Ustalanie świadczeń i odszkodowań	216
Rozdział 9. Zasady zarządzania finansami ubezpieczycieli	219
Rozdział 10. Bezpieczeństwo finansowe ubezpieczycieli	224
10.1. Wymagania ustawowe	224
10.2. Kapitały i rezerwy	231
10.2.1. Kapitały zakładu ubezpieczeń	231
10.2.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	232
10.2.3. Sprawozdania finansowe źródłem informacji o stanie finansowym zakładu ubezpieczeń	237
10.3. Równowaga finansowa w portfelach i jej pomiar	238
Rozdział 11. Inwestycje finansowe ubezpieczycieli	243
11.1. Inwestycje finansowe – wprowadzenie	243
11.2. Najważniejsze instrumenty rynku pieniężnego i rynku kapitałowego	246
11.3. Rynek pieniężny i kapitałowy w Polsce	253
11.3.1. Podstawowe akty prawne i instytucje rynku finansowego	253
11.3.2. Instrumenty finansowe na polskim rynku pieniężnym i kapitałowym	255

11.4. Działalność inwestycyjna ubezpieczycieli – wprowadzenie	259
11.5. Pomiar ryzyka inwestycji finansowych	264
11.5.1. Ryzyko kredytowe	264
11.5.2. Ryzyko stopy procentowej	267
11.5.3. Ryzyko cen akcji	273
11.6. Klasyczne metody zarządzania ryzykiem inwestycji finansowych	276
11.6.1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	277
11.6.2. Zarządzanie ryzykiem cen akcji	280
Rozdział 12. Instrumenty pochodne w ubezpieczeniach	285
12.1. Instrumenty pochodne – opis podstawowych instrumentów	285
12.1.1. Opcja	286
12.1.2. Kontrakt terminowy	293
12.2. Instrumenty pochodne w zarządzaniu ryzykiem ubezpieczyciela	298
12.2.1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	299
12.2.2. Zarządzanie ryzykiem cen akcji	300
12.2.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	303
12.2.4. Zarządzanie ryzykiem katastrof	304
Rozdział 13. Reasekuracja	306
13.1. Wprowadzenie	306
13.2. Typy reasekuracji	307
Rozdział 14. Ocena działalności zakładu ubezpieczeń	313
14.1. Ocena kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń	313
14.2. Rating ubezpieczeniowy	324
Rozdział 15. Perspektywy rozwoju rynku ubezpieczeń w Polsce	343
Literatura	350